

Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Dětský domov se školou, Vrchlabí, Al. Jiráska 617

Al. Jiráska 617, 543 01 Vrchlabí

Identifikátor školského zařízení: 600 029 891

Termín konání inspekce: 24. – 28. květen 2004

Čj.:	m3-1136/04-05003
Signatura:	ki5px201

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v dětském domově se školou vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v dětském domově se školou vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v dětském domově se školou vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení

CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Zřizovací listinou ze dne 1. dubna 1992 (bez čj.) byla Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky zřízena dnem 2. září 1991 organizace s názvem *Dětský výchovný ústav ve Vrchlabí, Jiráskova ul. 617*. Školské zařízení bylo zřízeno na dobu neurčitou.

Dotatkem ke zřizovací listině Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky změnilo dne 3. listopadu 1994 pod čj. 25.177/94-60 *Dětský výchovný ústav Vrchlabí, Jiráskova 617*, na organizaci příspěvkovou s platností od 1. ledna 1995.

2. *dotatkem ke zřizovací listině* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky doplnilo dne 6. srpna 1996 pod čj. 15.657/96-60 základní školu a zvláštní školu jako součásti zařízení, s platností od 1. září 1996.

Změnou zřizovací listiny Dodatek č. 4 čj. 12 312/02-21 ze dne 4. února 2002 byl s účinností od 1. března 2002 změněn název součásti *základní škola* na *speciální základní školu*.

Změnou zřizovací listiny Dodatek č.5 čj. 26 873/03-25 ze dne 25. září 2003 byl změněn název organizace na *Dětský domov se školou, Vrchlabí, Al. Jiráskova 617*, s účinností od 1. ledna 2004.

Příspěvková organizace s názvem *Dětský domov se školou, Vrchlabí, Al. Jiráskova 617* byla s účinností od 1. ledna 2004 zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení *Rozhodnutím* Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy čj. 26 803/03-21 ze dne 2. října 2003.

Školské zařízení sdružuje:

1. Speciální základní škola	kapacita: 16 žáků
2. Zvláštní škola	kapacita: 16 žáků
3. Dětský domov	kapacita: 32 lůžek
4. Školní jídelna	kapacita: 60 jídel

Dětský domov se školou, Vrchlabí, Al. Jiráskova 617 je zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a zajišťuje zejména vzdělávací, výchovnou a sociální péči dětem se závažnými poruchami chování zpravidla ve věku od šesti roků do ukončení povinné školní docházky. Zařízení je koedukované, je určeno chlapcům i dívkám.

Předmět činnosti je vymezen zřizovací listinou a ustanoveními zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 109/2002 Sb.).

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM K ÚČELU A PŮSOBNOSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Hodnocení personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti se vztahuje k celému školskému zařízení.

V době inspekce (24. – 28. květen 2004) realizovalo vzdělávací a výchovnou činnost v hlavním pracovním poměru celkem patnáct pedagogických pracovníků (ředitel, pět učitelů a devět vychovatelů). Sedmnáct pracovníků, z toho pět asistentů pedagogů, zabezpečovalo obslužný a technický provoz. Kontrolou personální dokumentace (doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání) všech pedagogických pracovníků bylo zjištěno, že podmínky odborné a pedagogické způsobilosti dané platnou právní normou splňují pouze ředitel, dvě učitelky a tři vychovatelé. Z celkového počtu patnáct pedagogických pracovníků nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti devět pedagogů (tři učitelé a šest vychovatelů).

U všech pedagogických pracovníků byla ve smyslu zákona o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy zjištěna a doložena psychologickým vyšetřením psychická způsobilost pro výkon pedagogické praxe.

Systém služeb vychovatelů (přímá výchovná činnost) byl v době inspekce sestaven tak, aby byla pokryta doba až do večerky dětí. Noční služby v době od 21:00 do 08:00 hod. zajišťovalo pět asistentů pedagogů.

Odbornými pracovníky ve vztahu k výchovně-vzdělávacímu procesu byly ve sledovaném období dvě sociální pracovnice, které centrálně vedly osobní dokumentaci dětí včetně ekonomické agendy, zajišťovaly vnější vazby a komunikaci s osobami odpovědnými za výchovu a koordinovaly činnost s institucemi participujícími na vzdělávání a výchově dětí. I když se na výchovném procesu přímo nepodílely, svou činností pozitivně ovlivňovaly výchovně-vzdělávací systém a prokazatelně byly v denním styku s dětmi. Jiné odborné pracovníky ve vztahu k výchovně-vzdělávacímu procesu jako další fyzické osoby ve školním roce 2003/2004 organizace nezaměstnávala.

Poradním orgánem ředitele byla v kontrolovaném období pouze pedagogická rada (pedagogové školy i dětského domova), která se ke svému jednání scházela pravidelně dle plánu, v případě nutnosti i mimořádně, jako podpůrné orgány pracovaly porady vychovatelů a učitelů. Ve školním roce 2003/2004 nebyl využit potenciál metodických orgánů, zařízení nemá vytvořen systém metodického vedení pedagogů.

V oblasti plánování lidských zdrojů reagoval ředitel na vyhlášku, kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní a ochranné výchovy ve školských zařízeních, a v období od poslední inspekce (1998) byla personální struktura v souvislosti s transformací dětského výchovného ústavu na dětský domov se školou (koedukované zařízení) posílena o tři pedagogy (vychovatele) a jednoho asistenta pedagoga.

V kontrolovaném období školního roku 2003/2004 ředitel nedelegoval část řídicích kompetencí v oblasti vzdělávání a výchovy na další pracovníky. Nebyla obsazena funkce vedoucího vychovatele a nebyl jmenován zástupce statutárního orgánu. V případě nepřítomnosti ředitele byli pověřeni zastupováním pro jednotlivé úseky (škola, dětský domov, ekonomický úsek) určení pracovníci. Ředitel přímo řídil práci učitelů, vychovatelů včetně asistentů pedagogů, sociálních pracovnic, rozpočtáře i referenta majetkové správy. Plán kontrolní a hospitační činnosti ředitele pro celý školní rok 2003/2004 byl sestaven odděleně pro jednotlivé součásti zařízení a adresně, čímž bylo jasně stanoveno, co se bude reálně kontrolovat. Hospitační a kontrolní výstupy byly ve sledovaném období pořizovány pravidelně, jejich vypovídací hodnota byla dobrá. Avšak vzhledem k absenci záznamů o projednání obecných kontrolních závěrů na jednáních pedagogické rady a ostatních

poradách, neposkytovaly nastavené kontrolní mechanismy adekvátní zpětnou vazbu pro řízení organizace.

Ředitel cíleně podporoval další vzdělávání pedagogických pracovníků, prioritou bylo doplnění odborné a pedagogické způsobilosti. Ze vzdělávací nabídky byly preferovány oblasti etopedické problematiky a prevence sociálně patologických jevů. Kontrolou předložené dokumentace bylo zjištěno, že získané poznatky byly průkazným způsobem přenášeny na ostatní pedagogy.

Hodnocení spojené se sebehodnocením pracovníků bylo v kontrolovaném období prováděno. Pro pedagogické pracovníky bylo jako motivačního stimulu využíváno zejména diferencované stanovení nadtarifních složek platu, které však byly vzhledem k aktuální organizační struktuře navrhovány a poskytovány centrálně.

Organizace chodu zařízení i zodpovědnost za svěřené úkoly byly stanoveny v dokumentu *Organizace a systém řízení dětského domova se školou, vnitřním řádem a specifikovány organizačním schématem a pracovními náplněmi jednotlivých funkcí*. Kompetence jednotlivých pracovníků, jejich práva a povinnosti byly určeny a písemně deklarovány.

Informační systém uvnitř celé organizace (osobní kontakt, interní pedagogická dokumentace, nástěnky, porady) byl ve sledovaném období funkční, včasný přenos informací směrem k pracovníkům zařízení a zpětná vazba průkazná.

I přes zjištěná negativa byly personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti v kontrolovaném období dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM K ÚČELU A PŮSOBNOSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Hodnocení materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti se vztahuje k celému školskému zařízení.

Dětský domov se školou, Vrchlabí, Al. Jiráska 617 je umístěn v klidné vilové části města. Hlavní budova slouží pro vzdělávání a ubytování dětí, v jedné ze dvou vedlejších budov je atypická tělocvična, sklady a garáž, v druhé je prádelna, místnost švadleny a menší služební byt. K zařízení přísluší sportovní areál pro lehkootletické disciplíny, antukové hřiště a rozlehlá ovocná zahrada, která však byla pro výchovně-vzdělávací činnost využívána jen omezeně. Zařízení vlastní dvě osobní vozidla.

Suterén budovy je využit pro školní kuchyni s prostornou jídelnou. V přízemí jsou kanceláře, zdravotní izolace s příslušenstvím, sborovna a školní trakt. První a druhé poschodí slouží k ubytování dětí ze čtyř rodinných skupin. Dvě chlapecké obývají první poschodí, dvě dívčí skupiny druhé poschodí. Chlapecká a dívčí část tvoří samostatný oddělený prostor. Místnost pro denní vychovatele je v mezipatře, zcela mimo ubytování dětí. Všechny prostory hlavní budovy byly v době inspekce udržované, částečně vyzdobené (květiny, výtvarné práce), celkově však působily stroze.

Obytný prostor chlapeckých (III. a IV.) a dívčích (I. a II.) rodinných skupin byl v zásadě, co do uspořádání místností, totožný. Děti dvou rodinných skupin sdílely společnou chodbu v určeném poschodí se společnými toaletami. Jednotlivé skupiny nelze oddělit. V každém patře je malá místnost pro asistenta pedagoga (nočního vychovatele).

Původní, velké ložnice II. a IV. rodinné skupiny, byly přebudovány na tři, velmi malé ložnice pro osm dětí (3, 2, 3 lůžka), s přilehlou koupelnou, které poskytovaly dětem alespoň částečné soukromí. Z dalších dvou velkých ložnic byly vybudovány obývací pokoje. Děti I. a III. rodinné skupiny byly ubytovány zcela nevyhovujícím způsobem. K dispozici měly pouze dvě místnosti (4 a 4 lůžka) pro osm dívek a dvě místnosti (4 a 5 lůžek) pro devět chlapců. Počet dětí ubytovaných společně v jednom pokoji neodpovídá hygienickým požadavkům. Rodinným skupinám chyběly samostatné obývací pokoje. Vždy jedna z ložnic slouží zároveň jako obývací pokoj, přestože zde děti spí a navíc je tato místnost průchozí vedoucí do společné koupelny. Děti zde nemají zajištěno ani minimální soukromí. Místnosti byly zařízeny převážně starším nábytkem. Chyběla pracovní místa s osvětlením, proto se veškerá příprava na vyučování odehrávala ve školním traktu. Nábytek na uložení ústavního šatstva byl rozmístěn na společné chodbě (číslované skříňky), vlastní ošacení dětí bylo společně uzamčeno v jiných skříních. V pokojích neměly děti téměř žádný nábytek, do kterého by si mohly uložit soukromý majetek. Prostorové uspořádání z hlediska potřeb čtyř rodinných skupin umožňovalo pouze v omezené míře vykonávat výchovně-vzdělávací činnost. Vybavení pro mimoškolní činnost (knihy, hry, stavebnice, hudební nástroje) bylo zcela nedostatečné. Děti neměly hry běžně k používání, vychovatelé měli vše uzamčeno. Skříňky v obývacích pokojích byly převážně prázdné nebo obsahovaly materiál vychovatelů, zásoba knih v policích byla nedostatečná a neaktuální. V každé rodinné skupině byl jeden televizor, žehlička, žehlicí prkno a vysavač. Počítače určené dětem ve skupinách chyběly. K dispozici byly dvě automatické pračky a šicí stroje. Vybavenost sportovním náradím pro sezonní činnosti dětí byla průměrná. Kuchyňky s běžnými domácími spotřebiči nebyly vybudovány. Keramická dílna ve sklepní místnosti nebyla v kontrolovaném období dostatečně využívána.

Trakt školy je situován v prvním podlaží objektu. V kontrolovaném období školního roku 2003/2004 byli žáci vyučováni ve čtyřech třídách (dvě třídy speciální základní a dvě třídy zvláštní školy). Učebny jsou menší, ale vzhledem k nízkému počtu žáků dostatečně prostorné. Třídy byly vybaveny zčásti novým, zčásti starým, ale funkčním žákovským nábytkem. Nové stavitelné lavice (pro jedno respektive dvě děti) byly přizpůsobeny výšce žáků. Lavice i židle byly v průběhu kontroly většinou tradičně uspořádány do dvou řad, v jedné třídě bylo uspořádání netradiční, část lavic byla obrácená čelem k oknu. Tato pracovní místa, u kterých nebyl splněn požadavek dopadu světla z levé strany, nebyla během inspekce žáky obsazena. Učitelé stoly (katedry) byly ve všech učebnách staré, z estetického i pracovního hlediska nevyhovující (poškozené a špinavé pracovní desky).

Veškeré školní pomůcky byly uloženy v uzamykatelných skříních. Okna učeben nebyla zastíněna (žaluzie, závěsy) a zejména v jedné třídě docházelo v ranních hodinách k nepříjemnému oslňování žáků sluncem, čímž nebyly dodrženy zásady zrakové hygieny. Vzhledem k tomu, že do všech tříd nebyla do doby konání inspekce zavedena tekoucí voda, byla část tabule přizpůsobena psaní fixem, avšak standardní křídlo užívali žáci i učitelé také.

V každé třídě měli žáci k mazání tabulí k dispozici přenosné umývadlo s vodou, kterou přinášeli ze sociálního zařízení. Voda však byla po většinu doby výuky špinavá a po setření tabule neměli žáci možnost si umýt ruce. Pokud k dodržení zásad hygieny výjimečně docházelo, byla výchovně-vzdělávací činnost ve třídě narušována opakovanými odchody a příchody žáků.

Škola nemá vzhledem k prostorovým podmínkám zřízeny žádné odborné učebny (přírodopis, chemie, fyzika), všechny vyučovací hodiny byly realizovány v kmenových třídách. Žáci všech tříd byli v průběhu inspekce adekvátně vybaveni učebnicemi i školními potřebami. Učební pomůcky byly v průběhu školního roku prokazatelně obměňovány a doplňovány, avšak výukové prostory nepůsobily estetickým dojmem, k výzdobě většiny tříd nebyly využity žádné žákovské práce.

Využívání stávajících materiálních zdrojů ředitel zařízení sledoval v rámci své kontrolní a hospitační činnosti. Z písemných hospitačních záznamů vyplynulo, že využívání pomůcek bylo sledováno a opatření ke zlepšení stavu byla průběžně přijímána.

Materiálně-technické podmínky činnosti byly v době inspekce vyhovující.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM K ÚČELU A PŮSOBNOSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Výchovně-vzdělávací činnost školského zařízení

Ve sledovaném období školního roku 2003/2004 byly v dětském domově se školou v platnosti dva vnitřní řády.

Kontrolou *vnitřního řádu* platného do 31. prosince 2003 bylo zjištěno, že ve svých ustanoveních a terminologii nebyl v souladu se zákonem o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy a v oblastech práv a povinností dětí, opatření ve výchově a kapesného, osobních darů a věcné pomoci nerespektoval obsah a rozsah zákonných ustanovení. Pro pobyt dětí mimo zařízení (samostatná vycházka, dovolenka k osobám odpovědným za výchovu) byly stanoveny takové podmínky, které jsou neslučitelné se zákonnými právy dětí. Uvedené typy pobytu dětí mimo zařízení byly nesprávně zařazeny do systému hodnocení jako opatření ve výchově a byly udíleny de facto pouze „za odměnu“. V denním režimu nebyl zakotven ani vytvořen prostor pro osobní volno k vycházkám. Děti měly garantované osobní volno pouze v sobotu, v rozsahu cca půl hodiny před večerí.

Děti, které byly umístěny v zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, mají právo na plné přímé zaopatření, k němuž patří i poskytování kapesného ve výši a za podmínek stanovených zákonem. Kontrolou bylo zjištěno, že garantované finanční částky nebyly v souladu se zákonnými limity (horní limit kapesného pro jednotlivé věkové kategorie byl krácen) a dětem bylo v kontrolovaném období bezdůvodně vypláceno snížené kapesné. Některým dětem nebylo kapesné v měsíci jejich příchodu do zařízení vypláceno vůbec. Tím organizace nedodržela právo skupiny dětí na plné přímé zaopatření v oblasti kapesného.

Vnitřní řád zařízení platný od 1. ledna 2004 k datu inspekce již ve svých ustanoveních a terminologii v kapitolách vztahujících se k právům a povinnostem dětí, opatření ve výchově i poskytování kapesného, osobních darů a věcné pomoci byl zpracován v souladu s platným zákonem o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy i mezinárodními úmluvami o dětských právech a ústavních svobodách. V průběhu přímých pozorování bylo zjištěno, že děti svá práva znají.

Opatření ve výchově (kladná i záporná) byla v platném *vnitřním řádu* deklarována v zákonném rozsahu. V kontrolovaném období školního roku 2003/2004 však byla opatření ve výchově ukládána výhradně v návaznosti na systém hodnocení dětí, čímž v praxi docházelo k porušování práv dětí (právo na plné přímé zaopatření v oblasti kapesného, právo na udržování kontaktu s osobami odpovědnými za výchovu za podmínek stanovených zákonem, právo opustit samostatně se souhlasem pedagogického pracovníka zařízení za účelem vycházky, pokud se jedná o dítě starší 7 let věku). Kontrolou bylo zjištěno, že v žádné pedagogické dokumentaci nebylo průkazným způsobem zaznamenáno, z jakého důvodu a za jaký skutek bylo opatření ve výchově uděleno (z výchovných důvodů sníženo kapesné, mimořádná návštěva rodičů).

Povinná dokumentace byla zavedena v předepsaném zákonném rozsahu a v souladu se zákonem o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy.

Osobní spisy dětí jsou ucelené a obsahují veškeré zásadní dokumenty (rozhodnutí o umístění v zařízení, soudní rozsudek, rodný list, zprávy z vyšetření dítěte, školní vysvědčení, korespondenci s osobami odpovědnými za výchovu). Materiály byly ve sledovaném období řazeny chronologicky a utříděně podle obsahu dokumentů.

Programy rozvoje osobnosti (individuální výchovně-vzdělávací programy rozvoje osobnosti) byly zavedeny pro každé aktuálně přítomné dítě. I když rámcově stanovují vzdělávací i výchovné cíle, nebyl určen časový horizont jejich vyhodnocování. Sledování (průběh a posun) i účinnost programů se v kontrolovaném období odvíjely zejména v návaznosti na systém hodnocení dítěte.

Roční plán výchovně-vzdělávací činnosti (plán výchovně-vzdělávací činnosti na školní rok 2003/2004) tvoří ucelený dokument, postihuje všechny oblasti vzdělávací a výchovné činnosti zařízení z hlediska procesu i jeho řízení. Byl zpracován na základě analýzy předchozího školního roku, je věcný, úkoly pro celý školní rok jsou adresné a stanovené cíle reálné.

Týdenní programy výchovně-vzdělávací činnosti (týdenní plány výchovy mimo vyučování) byly prokazatelně zpracovávány za participace dětí. Kvalita i informační hodnota kontrolovaných týdenních programů směrem k dětem i pedagogům byla velmi dobrá.

Knih denní evidence zařízení (hlášení) byla v kontrolovaném období vedena pro celé zařízení. Zápisy v dostatečném rozsahu a průkazně zachycovaly průběh činností i nočních služeb.

Knih úředních návštěv byla v průběhu školního roku 2003/2004 vedena průkazným způsobem.

Knih návštěv za dětmi byla v kontrolovaném období vedena chronologicky, forma evidence přehledně zaznamenávala a mapovala z dlouhodobého hlediska intenzitu návštěv rodičů a blízkých osob.

Vedení povinné dokumentace v kontrolovaném období školního roku 2003/2004 průkazně zachycovalo průběh vzdělávací a výchovné činnosti zařízení.

Struktura denních činností byla stanovena a zapracována do obou *vnitřních řádů*. Organizace dne stanovená ve *vnitřním řádu* platném do 31. prosince 2003 plně nerespektovala psychohygienické potřeby dětí. Nebyl vytvořen dostatečný prostor pro osobní volno a zájmovou činnost dětí. Vnitřní řád ukládal dětem povinnost uklízet nejen svoje obytné prostory, ale prakticky celou budovu (jídelnu i s leštěním podlahy, školní trakt, sociální a hygienické zařízení, chodby, mytí oken atd.). Doba úklidu byla stanovena organizací dne (denním režimem) na pátek (13:30 až 16:15 hod. s přestávkou na svačinu) a na sobotu (9:20 až 11:00 hod.), takže čas pro jakékoliv zájmové aktivity byl v těchto dnech výrazně potlačen. Přestože nový *vnitřní řád*, platný od 1. ledna 2004, už tyto povinnosti ve stejné míře nestanovil, bylo zjištěno a prokázáno, že úklid byl dětmi prováděn dále. V průběhu přímých pozorování bylo zjištěno, že děti organizaci dne znají a respektují.

Informační systém směrem k dětem i osobám odpovědným za výchovu byl ve sledovaném období prokazatelně zajištěn a standardně upraven. Osoby odpovědné za výchovu byly o dětech informovány zejména při osobních návštěvách.

Průběh výchovně-vzdělávacích činností školského zařízení

Přímým pozorováním, z rozhovorů s dětmi při společné besedě a ze spontánních reakcí pracovníků vyplynulo, že neoprávněné postupy definované ve vnitřním řádu platného do 31. prosince 2003 byly v praxi uplatňovány, některé setrvačností přetrvávaly i po nabytí platnosti nového vnitřního řádu v období od 1. ledna 2004 do doby kontroly.

Docházelo k porušování práv dětí v oblasti plného přímého zabezpečení (nesprávné vyplácení a krácení kapesného), při umožňování kontaktu s osobami odpovědnými za výchovu a při udělování osobního volna (individuální vycházky). Bylo zaznamenáno necitlivé a nepedagogické jednání ze strany pedagogických pracovníků. Při sledovaných činnostech nevytvářeli vychovatelé dětem dostatečný prostor k seberealizaci, v přístupu k nim jen omezeně zohledňovali jejich věk a přirozené potřeby. Jedna dívka využila svého práva na osobní rozhovor se školním inspektorem. Negativně vnímala trvale špatné hodnocení své osoby vychovateli, které ji nemotivuje ke snaze korigovat cokoli ve svých projevech. Ředitel byl o zjištěních v obecné poloze informován.

Plánování a bezprostřední příprava činností byly ze strany pedagogů prováděny. Vychovatelé si stanovovali úkoly, které sledovali, avšak zájem dětí nebyl akcentován. Veškeré činnosti byly plánovány jako řízené, skupinové, individuální potřeby dětí nebyly respektovány. V organizaci dne nebyl vyčleněn prostor pro osobní volno dětí (pouze hodina v sobotu). Odpolední aktivity byly organizovány pro celé skupiny a v praxi tak také probíhaly. Děti byly nuceny být stále pohromadě i při přesunech v budově a na hřišti. Příprava na vyučování, jako povinné odpolední zaměstnání ve stanovenou dobu, probíhala pod dohledem vychovatelů ve školních třídách ve stejném složení dětí (různé ročníky ve třídě), jako při dopolední výuce. Potřebné učebnice podle ročníků nebyly zajištěny. Děti se navzájem rušily nebo nudily. Vychovatelé nevěnovali žádnou pozornost individuálním vzdělávacím potřebám, vše působilo dojmem „hry na školu“.

Vnitřní uspořádání zařízení neposkytovalo rodinným skupinám při činnostech autonomii. Pro individuální zájmovou činnost nebyly vytvořeny podmínky. Odpolední doba byla orientována zejména na sportovní činnosti skupin na vlastním hřišti (závodění, míčové hry). Volnočasové aktivity vně zařízení nebyly využity. K využívání všech možností daných vlastním materiálně-technickým zázemím přistupovali vychovatelé při své práci pasivně.

Organizace dne byla v průběhu inspekce dodržována, avšak převládaly režimové a řízené činnosti. Prostor pro relaxaci dětí nebyl cíleně vytvářen. Část denního času zabíraly úklidy (zařízení nezaměstnává uklízečku). Večerní úklid prováděly děti po sprchování a v pyžamech, což bylo z hygienického hlediska nevhodné. Žádné z dětí nemělo k dispozici župan, takže všechny oblékaly pod pyžamo opět spodní prádlo. Pitný režim dětí byl volně zajištěn pouze v průběhu dne, ve večerních hodinách byly nádoby s čajem umístěny na schodišti v mezipatrech, takže se k nim děti, vzhledem uzamykání dveří na schodišti, bez povolení vychovatelů nedostaly. V nočních hodinách nebyl pitný režim zabezpečen.

Děti byly v průběhu denních činností motivovány k dodržování pravidel jediným způsobem – represivním hodnotícím systémem, který spočíval zejména v získávání hodnotících stupňů (1 až 5), které obnášely výhody a sankce. Výčet přestupků, odměn a zákazů byl upraven oběma *vnitřními řády* platnými v kontrolovaném období. V praxi byly některé ukládané sankce v rozporu s právy dětí. Do hodnotícího systému bylo zakomponováno také kapesné, které bylo neoprávněně kráceno. Kontrolou evidence kapesného bylo zjištěno, že děti kapesné fyzicky nedostávaly, bylo vždy evidováno na jejich jméno a uloženo u vychovatelů. Děti nemohly s kapesným (ani s penězi od rodičů) volně disponovat, protože pro možnost nákupů byl určující hodnotící stupeň, ve kterém bylo dítě zařazeno. Denní stupeň hodnocení se děti dozvídaly při večerním hodnocení. Přímým pozorováním bylo zjištěno, že vychovatelé, až na jednu výjimku, nebrali v potaz sebehodnocení dítěte a hodnocení dítěte skupinou, stupeň hodnocení určili předem sami. Tato praxe nepodporuje rozvoj dětské osobnosti.

Verbální projevy pedagogů i dětí byly vesměs přirozené pro dané okolnosti. U některých pedagogů však byly pozorovány autoritativní komunikační stereotypy. Byly dávány pokyny bez zřetelného výchovného obsahu a nebyla věnována dostatečná pozornost následným

reakcím dětí. Bylo zřejmě, že je zde individuální snaha ještě více sevřit chování dětí do jednoho modelu, který by umožnil stálou kontrolu nad dětmi a eliminoval jejich „vybočení z řady“. Spontánní reakcí některých dětí byla slovní agrese. Prostor pro vzájemnou diskusi nebyl cíleně vytvářen.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávacích činností byly v kontrolovaném období školního roku 2003/2004 vyhovující.

HODNOCENÍ SOUČÁSTÍ ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve speciální základní škole a zvláštní škole sdružených při Dětském domově se školou, Vrchlabí, Al. Jiráska 617

Situace z hlediska počtu tříd a žáků jednotlivých typů škol v průběhu inspekce

Škola	Třída	Ročník	Počet žáků	Přítomných
Zvláštní	8.	7. a 9.	7 (4 + 3)	6
	9.	5., 6. a 8.	6 (1 + 2 + 3)	5
Speciální základní	VII.	6. a 7.	8 (4 + 4)	6
	VIII.	8. a 9.	11 (5 + 6)	10
Celkem	4 třídy	5 ročníků	32 žáků	27 žáků

Vzdělávací programy

Výuka je organizována podle těchto platných učebních dokumentů:

- ve speciální základní škole – vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2
- ve zvláštní škole – Vzdělávací program zvláštní školy čj. 22 980/97-22

Vzdělávací a výchovné cíle pro konkrétní žáky vymezili učitelé zejména v individuálních výchovně-vzdělávacích plánech, které v pravidelných časových intervalech vyhodnocovali.

Porovnáním učebních plánů realizovaných vzdělávacích programů s rozvrhy hodin jednotlivých tříd a třídními knihami bylo zjištěno, že ve všech ročnících **speciální základní školy** je učební plán dodržen. V souladu s *Poznámkami k učebnímu plánu* byla posílena týdenní dotace tělesné výchovy ze dvou na tři hodiny. Od 6. ročníku byl vyučován volitelný předmět „domácnost“. Učební plán v 8. a 9. ročníku byl rozšířen o dvě vyučovací hodiny posílením týdenní hodinové dotace výše jmenovaného volitelného předmětu ze dvou na tři hodiny. Byly vyučovány dva cizí jazyky – anglický a německý. Výuka byla realizována v obou třídách ve stejný den a stejnou hodinu, žáci všech ročníků byli rozděleni do dvou skupin. Při samotné výuce bylo učivo diferencováno podle ročníku a dosavadních znalostí žáků.

Ve **zvláštní škole** byl učební plán dodržen, v 9. ročníku bylo vyučováno v souladu s *Dodatkem k učebnímu plánu* šest hodin pracovního vyučování místo osmi, o zbylé dvě hodiny byla posílena výuka českého jazyka a přírodopisu. V době konání inspekce chyběl rozvrh hodin pro žáka 5. ročníku.

Z kontroly rozvrhu hodin vyplynulo, že žáci byli ve třídě pod dozorem učitelů i ve vyučovacích hodinách, kdy byl vyučován předmět, který v učebním plánu neměli. V té době měli dle vyjádření učitelů osobní volno, kreslili si, psali dopisy domů apod., zatímco ostatní žáci se učili podle rozvrhu. Služba vychovatelů v té době nebyla určena ani zajištěna.

Pro žáky s diagnostikovanými speciálními vzdělávacími potřebami, případně pro žáky, kteří z důvodu dřívějšího dlouhodobého záškoláctví či častých útěků neměli zvládnutou část základního učiva, měli učitelé zpracovány individuální vzdělávací plány.

Výuka probíhala v souladu s učebními plány realizovaných vzdělávacích programů. V případě potřeby byly pro některé žáky zpracovány individuální vzdělávací plány.

V kontrolovaných předmětech byl obsah učiva v souladu s platnými učebními osnovami, důvod občasného nedodržení učebních osnov byl vždy uveden v individuálních vzdělávacích plánech konkrétních žáků. Jednalo se především o žáky, kteří měli vysokou absenci a bylo s nimi nutné nejdříve zameškané učivo probrat.

Nedostatek byl zjištěn v plnění učebních osnov pracovního vyučování ve složce dílenských prací žáků zvláštní školy. V kontrolovaném období nebyla k výuce k dispozici školní dílna, takže z osnov dílenských prací byla plněna pouze část – práce s papírem, kartónem a drobným materiálem. Ostatní práce, které jsou pro žáky (zejména chlapce) zvláštní školy s ohledem na jejich budoucí uplatnění stěžejní, jako práce se dřevem, kovem, plasty, sklem a práce elektromontážní, nebyly prováděny.

Třídní knihy byly vedeny souhrnně pro všechny ročníky, které byly ve třídě sdruženy. Zápisy v nich vypovídaly o probraném učivu průkazně pouze v hlavních předmětech, kde bylo probírané učivo diferencované podle ročníků. V ostatních předmětech byly zápisy pro všechny ročníky shodné. Ve vedení třídních knih, třídních výkazů a katalogových listů byly zjištěny formální nedostatky. Nejčastějším pochybením bylo přelepování údajů bez uvedení data a podpisu učitele, který změnu provedl. Kontrolu třídních knih i hospitační činnost na úseku školy prováděl pouze ředitel. Ze stavu kontrolované dokumentace a nízké četnosti hospitací vyplynulo, že kontrolní činnosti věnoval v průběhu školního roku 2003/2004 málo času a pozornosti. Byly užívány staré tiskopisy SEVT, nebyly v nich opraveny nebo doplněny údaje uváděné v nových tiskopisech (vzdělávací program, seznam žáků, jiné názvy předmětů apod.), učitelé užívali zastaralé tvary číslic. Třídní knihy byly špinavé, s nečitelnými údaji.

Učební osnovy nebyly plněny v plném rozsahu. Kontrola jejich naplňování nebyla dostatečně účinná, nebyla činitelná opatření vedoucí k nápravě. Povinná dokumentace školy nezachycovala průkazně průběh vzdělávání ve všech předmětech.

Rozvrhy hodin byly sestaveny správně s ohledem na didaktické a hygienické požadavky. Diskutabilní je začátek výuky již od 7:30 hodin, neboť všichni žáci jsou ubytováni v dětském domově ve stejné budově, ve které se nachází škola. Počet hodin v jednom sledu byl v souladu s právním předpisem, délka přestávek dodržena. Hodnocené předměty byly do rozvrhu hodin rovnoměrně zařazeny.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu vůči žákům byla funkční, vykazovala však dílčí nedostatky.

V průběhu inspekce nebyla učitelka pověřená funkcí výchovného poradce ve škole přítomna, proto oblast výchovného poradenství nebyla kontrolována a hodnocena.

Oblast výchovného poradenství nebyla hodnocena.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, matematika, přírodopis, ve speciální základní škole a v předmětech český jazyk, matematika, přírodopis a pracovní vyučování ve zvláštní škole

Učitelé rozpracovali učivo dané učebními osnovami jednotlivých předmětů do tematických plánů. Plány korespondovaly s učebními osnovami kromě plánů pracovního vyučování ve zvláštní škole, kde řada témat dílenských prací nebyla v plánech vůbec obsažena. Tím nebyly dostatečně vytvářeny pracovní návyky žáků, které přispívají ke správné volbě povolání a k plnému společenskému uplatnění. Bezprostřední příprava na výuku byla promyšlená, ale postrádala přípravu pomůcek a tabule.

Výchovně-vzdělávací proces zabezpečovalo celkem pět učitelek. Při hospitacích byla sledována činnost čtyř z nich, pátá nebyla v době inspekce ve škole přítomna. Přestože podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňovala ve sledovaných hodinách pouze jedna učitelka, měly hodiny srovnatelnou úroveň a chybějící odborná a pedagogická způsobilost negativně úroveň výuky neovlivňovala.

Rezervy byly zjištěny v materiální podpoře výuky. Vybavenost tříd byla popsána v kapitole „Hodnocení materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti“. Učitelky měly k dispozici dostatek učebních pomůcek, ty však byly uloženy v uzamčených skříních a při vyučování nebyly během inspekce téměř využívány. Tím nebyla plněna pedagogická zásada názornosti.

Ve třídách byly pověšeny velké nástěnné didaktické tabule, ty však sloužily spíše k výzdobě než k výuce. K hodinám, kde byly pomůcky využity, patřily hodiny přírodopisu v obou typech škol, kde žáci sami vyhledávali poznatky nejen v učebnicích, ale i v knihách a brožurách, dále hodiny českého jazyka, kde byly využity nakopírované texty. V matematice měli žáci možnost použít kalkulačky.

Jako nedostatek byla zjištěna skutečnost, že žáci chodili do školy bez učebnic, sešitů, psacího náčiní a bez jakýchkoliv dalších pomůcek. Pro všechny žáky tyto „služby“ zabezpečovaly učitelky, které do vyučovacích hodin pomůcky i učebnice přinášely. Realizovaný způsob potlačoval výchovu žáků k samostatnosti a zodpovědnosti se do školy připravovat, ale ve všem spoléhat na někoho jiného. Užívaný způsob se značně lišil od běžného života v rodině. Rovněž skutečnost, že žáci neměli vlastní kapesníky, a kdykoliv je potřebovali, museli požádat učitelku.

Výpočetní ani audiovizuální technika nebyla ve většině sledovaných hodin využita, výjimkou byl poslech hudby v jedné z hodin českého jazyka.

Hodiny měly většinou klasickou stavbu. Nejčastěji užívanou metodou byla frontální výuka, občas byla zařazena práce ve dvojicích či zadány problémové úlohy. V případě potřeby byla práce diferencována podle schopností a pracovního tempa žáků. Všechny třídy se skládaly ze žáků dvou až tří ročníků, střídání přímé a samostatné práce bylo zpravidla vyvážené a organizačně dobře zvládnuté. V jedné ze sledovaných hodin probíhala přímá práce s učitelkou pouze s jedním oddělením, další dvě oddělení pracovala po celou hodinu samostatně. Docházelo tím ke zbytečným časovým prostojeům. K oživení jinak statických hodin docházelo při použití matematických hádanek nebo při vyvolávání žáků házením malého míčku. Některé učitelky pracovaly místo žáků, četly za ně slovní úlohy (i v 8. ročníku), mazaly tabuli apod. Docházelo i k drobným chybám ve správnosti učiva, na které byly učitelky následně upozorněny (např. špatné psaní číslic 2 a 7, přehlížení chyb na tabuli).

Při pracích v domácnosti měli všichni žáci včetně učitelky pracovní oblečení, činnosti byly mezi žáky rovnoměrně rozděleny, učitelka vhodně dbala na bezpečnost práce a hygienu. Tato hodina byla dobře organizovaná, neboť učitelka práci promyšleně řídila a žáci ji podle pokynů vykonávali.

Motivace spočívala především v seznámení žáků s cílem a průběhem hodiny. Motivační charakter mělo rovněž hodnocení, které bylo převážně pozitivní. I když většinou nedocházelo ke klasifikaci, byli žáci některých tříd cíleně vedeni k sebehodnocení a k vyjádření vlastního názoru na průběh hodiny. Učitelky zjišťovaly, je-li žákům všechno jasné, vedly žáky k vyjádření jejich pocitů. V závěru hodin vždy probíhalo hodnocení práce celé třídy i jednotlivých žáků.

Vztahy mezi učitelkami a žáky byly v době inspekce přátelské, jen někteří žáci projevovali lhostejnost a nezájem o školní práci. Nevhodný byl způsob oslovování učitelek. V žádné třídě žáci nežívali oslovení paní učitelko, vždy jen paní, případně oslovení paní spojené s příjmením.

Komunikace žáků byla rozvíjena zejména v českém jazyce. Pozitivem byl vztah žáků k poezii a příprava programu na vystoupení na celorepublikové kulturní akci pro děti z dětských domovů „Nejmilejším koncertu“ v Chomutově. K rozvoji komunikace docházelo rovněž v hodinách přírodopisu, kde si žáci samostatně připravovali z donesených příruček referát na dané téma. V ostatních hodinách byla komunikace omezená, většinu vyučovacího času hovořily učitelky. V řeči některých pedagogů se často objevovaly nespisovné výrazy.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy byly vzhledem k velmi obtížné práci ve třídách s více odděleními žáků s výchovnými problémy hodnoceny ve speciální základní škole i ve zvláštní škole jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené v platném *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* čj. 26 803/03-21 ze dne 2. října 2003 a *Změně zřizovací listiny Dodatek č.5* čj. 26 873/03-25 ze dne 25. září 2003 jsou ve vzájemném souladu.

Stav dětí ve školském zařízení k 24. květnu 2004

Tab. č. 1: kapacita a naplněnost školského zařízení

Kapacita zařízení	32
Evidenční stav	39
Počet rodinných skupin	4
Počet dětí fyzicky přítomných ve školském zařízení	30
Počet dětí na útěku	4
Počet dětí ve vazbě	0
Počet dětí s prodlouženým pobytem u rodičů	5
Počet dětí s nařízenou ústavní výchovou	34
Počet dětí s uloženou ochrannou výchovou	0
Počet dětí umístěných na předběžné opatření	5

Stanovená kapacita zařízení (třicet dva) byla ke dni inspekce evidenčně překročena o sedm dětí (pět dětí – prodloužený pobyt u rodičů, dvě děti s ukončenou školní docházkou – dlouhodobý útek), fyzicky přítomno bylo třicet dětí.

Tab. č. 2: počet rodinných skupin, počet dětí a jejich zařazení do škol

Rodinná skupina	Počet dětí	Fyzicky přítomné	Sourozenci
I.	8 dívek	6	1 x 2
II.	8 dívek	8	0
III.	8 chlapců	8	0
IV.	8 chlapců	8	0
Celkem	32	30	2

Názvy organizačních jednotek (rodinné skupiny) i jejich počet byly v souladu se zákonem č. 109/2002 Sb. Fyzické počty dětí v rodinných skupinách respektovaly příslušná ustanovení výše uvedeného zákona.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Zřizovací listina* čj. 41/IV/92 ze dne 1. dubna 1992
2. *Dodatek ke zřizovací listině* čj. 25.177/94-60 ze dne 3. listopadu 1994
3. *2. dodatek ke zřizovací listině* čj. 15.657/96-60 ze dne 6. srpna 1996
4. *Změna zřizovací listiny Dodatek č. 3* čj. 32 388/98-21 ze dne 26. listopadu 1998
5. *Změna zřizovací listiny Dodatek č. 4* čj. 12 312/02-21 ze dne 4. února 2002
6. *Změna zřizovací listiny Dodatek č. 5* čj. 26 873/03-25 ze dne 25. září 2003
7. *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* čj. 14 706/02-21 ze dne 14. března 2002
8. *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* čj. 26 803/03-21 ze dne 2. října 2003
9. *Plán výchovně-vzdělávací činnosti na školní rok 2003/2004*
10. *Vnitřní řád* platný od 1. září 1997 do 31. prosince 2003 včetně příloh 1 – 7, bez čj.
11. *Dodatek k vnitřnímu řádu - Kapesné* ze dne 1. července 2002, bez čj.
12. *Vnitřní řád* platný od 1. ledna 2004 včetně přílohy č. 1 *Práva a povinnosti dětí*, bez čj.
13. *Stanovisko k vnitřnímu řádu školského zařízení (Dětský diagnostický ústav a Středisko výchovné péče pro děti a mládež Hradec Králové)* ze dne 15. prosince 2003, bez čj.
14. *Všeobecné pokyny pro děti (systém hodnocení)* ze dne 1. září 2001
15. *Organizace a systém řízení dětského domova se školou* – platnost od 1. ledna 2004
16. *Inspekční zpráva* čj. 095 466/98-5060 ze dne 8. října 1998
17. *Výroční zpráva o činnosti Dětského výchovného ústavu ve Vrchlabí (školní rok 2002/2003)* ze dne 19. září 2003, bez čj.
18. *Seznam dětí ke dni 24. května 2004*, bez čj.
19. *Seznam dětí prodlouženým pobytem u rodičů ke dni 25. května 2004*, bez čj.
20. *Rozdělení do dětí do rodinných skupin I., II., III., IV.* k 21. květnu 2004, bez čj.
21. *Rozdělení žáků do tříd – školní rok 2003/2004* k 21. květnu 2004, bez čj.
22. *Osobní spisy* dětí I., II., III. a IV. rodinné skupiny
23. *Hlášení (Kniha denní evidence) I., II., III. a IV. rodinné skupiny (pro celé zařízení) za měsíce září až květen školního roku 2003/2004*

24. Výpisy z knihy denní evidence (*Hlášení*) ze dnů 20., 21., 22., a 25. května 2004
25. *Týdenní plán výchovy mimo vyučování* (Týdenní programy výchovně-vzdělávací činnosti) - od 24. do 30. května 2004 - I., II., III. a III. rodinné skupiny
26. *Deníky výchovných skupin* I., II., III. a IV. rodinné skupiny za školní rok 2003/2004
27. *Opatření ve výchově dětí s osobními čísly* 638, 718, 724, 734, 737, 740, 745, 746
28. *Protidrogová prevence, Minimální preventivní program, Systém prevence sociálně patologických jevů – školní rok 2003/2004* ze dne 15. září 2003
29. *Zápisy z jednání pedagogické rady* za školní roky 2002/2003 a 2003/2004
30. *Zápisy z porad vychovatelů* za školní rok 2003/2004
31. *Zápisy z porad učitelů* za školní rok 2003/2004
32. *Individuální výchovně-vzdělávací programy rozvoje osobnosti dětí* I., II., III. a IV. rodinné skupiny za školní rok 2003/2004
33. *Žádosti o povolení pobytu mimo ústav* (Písemné žádosti osob odpovědných za výchovu o povolení pobytu dítěte) dětí I., II., III. a IV. rodinné skupiny za měsíce září až květen školního roku 2003/2004
34. *Vnitřní směrnice o postupu při opatřeních zásadní důležitosti* ze dne 12. května 2003
35. *Komunitní týdenní hodnocení (zápisy)* 2003/2004
36. Jednací protokol
37. *Jmenný seznam pracovníků DDŠ Vrchlabí* k 24. květnu 2004
38. *Personální dokumentace* (kopie dokladů o vzdělání, psychické způsobilosti, občanské bezúhonnosti) všech pedagogických pracovníků a nepedagogických pracovníků, kterým vznikl pracovně právní vztah po 1. červenci 2002
39. *Potvrzení o ukončení studia* pedagogického pracovníka osobní číslo 53 ze dne 25. května 2004
40. *Rozpis služeb vychovatelů – varianta 5 vychovatelů na 2 skupiny (I. + II., III. + IV.)* na měsíce září až květen školního roku 2003/2004
41. *Rozpis služeb asistentů vychovatelů (nočních vychovatelů) od 26. ledna 2004*
42. *Vnitřní předpis o evidenci pracovní doby od 1. ledna 2004* ze dne 2. ledna 2004, bez čj.
43. *Pracovní náplň – popis práce* sociální pracovníce osobní číslo 120 ze dne 2. ledna 2004
44. *Pracovní náplň – popis práce* sociální pracovníce osobní číslo 34 ze dne 2. ledna 2004
45. *Vnitřní platový předpis včetně příloh 1 – 4* ze dne 1. ledna 2004
46. *Plán personálního rozvoje pracovníků DVÚ Vrchlabí* ze dne 1. září 2002
47. *Přehled vzdělávání pedagogických pracovníků* (od roku 1999)
48. *Přehled vzdělávání vychovatelů ve 2. pololetí školního roku 2003/2004*
49. *Přehled vzdělávání učitelů ve 2. pololetí školního roku 2003/2004*
50. *Knihy úředních návštěv*
51. *Knihy návštěv za dětmi*
52. *Plán kontrolní a hospitační činnosti* (ředitel) ve školním roce 2003/2004
53. *Zápisy z kontrolní činnosti ředitele* za školní rok 2003/2004
54. *Roční plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, školní rok 2003/2004*
55. *Útěky* (sešit evidence útěků) – veden od 30. června 1992
56. *Seznam dětí pobírajících dopravné* k 25. květnu 2004, nedatováno, bez čj.

57. Dokument *Prohlášení* - vyjádření ředitele k chybně vyplácenému kapesnému ze dne 26. května 2004, bez čj.
58. Dokument o doplacení kapesného za období leden až květen 2004 *Přehled dodatečně vyplaceného kapesného dětem v DDŠ Vrchlabí*, ze dne 26. května 2004, bez čj.
59. Dokument *Seznam dětí přechodně ubytovaných mimo zařízení v souvislosti s jejich studiem* – deponované kapesné za leden – květen 2004, ze dne 26. května 2004, bez čj.
60. Výpis z evidence kapesného vedené vychovateli za období září až listopad 2003
61. Účetní podklady ke kapesnému dětí za období září až prosinec 2003 a leden až květen 2004
62. Výdajový pokladní doklad č. 199/03 *Kapesné dětí září + říjen 2003* ze dne 2. října 2003
63. Výdajový pokladní doklad č. 264/03 *Kapesné pro děti – listopad 2003* ze dne 6. listopadu 2003
64. Výdajový pokladní doklad č. 322/03 *Kapesné dětí – prosinec 2003* ze dne 2. prosince 2003
65. Výdajový pokladní doklad č. 7/04 *Kapesné pro děti leden 2004* ze dne 6. ledna 2004
66. Výdajový pokladní doklad č. 73/04 *Kapesné dětí únor 04* ze dne 13. února 2004
67. Výdajový pokladní doklad č. 149/04 *Kapesné pro děti - duben 2004* ze dne 5. dubna 2004
68. *Tematické plány učiva předmětů zvláštní školy – český jazyk, matematika, přírodopis, pracovní vyučování*
69. *Tematické plány učiva předmětů speciální základní školy – český jazyk, matematika, přírodopis*
70. *Vzdělávací program zvláštní školy čj. 22 980/97-22* ze dne 20. června 1997
71. *Vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2* s platností od 1. září 1996
72. *Třídni knihy, třídni výkazy a katalogové listy žáků 8., 9., VII. a VIII. třídy – školní rok 2003/2004*
73. *Individuální vzdělávací plány žáků 8., 9., VII. a VIII. třídy pro školní rok 2003/2004*
74. *Vzorek sešitů a žákovských prací žáků 8., 9., VII. a VIII. třídy za školní rok 2003/2004*
75. *Rozvrh hodin tříd 8., 9., VII. a VIII. třídy pro školní rok 2003/2004*
76. *Škol (MŠMT) V 14-01 – Výkaz o zařízení pro výkon ústavní–ochranné výchovy podle stavu k 15. říjnu 2003*
77. *Škol (MŠMT) V 4b-01 – Příloha k výkazu o speciálních školách, o základní – zvláštní škole podle stavu k 30. září 2003*
78. *Škol (MŠMT) V 4b-01 – Příloha k výkazu o speciálních školách, o základní – zvláštní škole podle stavu k 30. září 2003*
79. *Výkaz o společném stravování dětí a mládeže (Škol) MŠMT V 17-01 k 15. říjnu 2003 ze dne 23. října 2003*

ZÁVĚR

Personální zabezpečení kontrolovaného subjektu umožňuje plnit ve školním roce 2003/2004 vzdělávací a výchovné cíle. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro práci v zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy splňují ředitel, dva učitelé a tři vychovatelé (cca 40 %). Všichni pedagogičtí pracovníci splňují podmínky psychické způsobilosti pro výkon pedagogické praxe. Systém služeb vychovatelů (přímá výchovná činnost) byl v době inspekce sestaven tak, aby byla pokryta doba až do večerky dětí. V kontrolovaném období školního roku 2003/2004 ředitel nedelegoval část řídicích kompetencí v oblasti vzdělávání a výchovy na další pracovníky, nebyla obsazena funkce vedoucího vychovatele a nebyl jmenován zástupce statutárního orgánu. Kontrolní mechanismy byly sice nastaveny, ale zejména na úseku školy nebyla kontrolní a hospitační činnost prováděna v dostatečném rozsahu. Kontrola nebyla v průběhu školního roku 2003/2004 dostatečně účinná a nebyla realizována adekvátní opatření vedoucí k nápravě. Další vzdělávání pedagogických pracovníků bylo primárně zaměřeno na doplnění odborné a pedagogické způsobilosti, ze vzdělávací nabídky byly preferovány oblasti etopedické problematiky a prevence sociálně patologických jevů.

Výuka v obou typech školy probíhala v souladu s učebními plány realizovaných vzdělávacích programů. Učitelé uplatňovali individuální přístup, většinou volili vhodné metody výuky a vytvářeli dostatečný prostor pro rozvoj myšlení, vnímání a komunikativních dovedností žáků. Nedostatky byly zjištěny v plněné učebních osnov pracovního vyučování (složka dílenských prací) žáků zvláštní školy.

Materiálně-technické podmínky zařízení se od poslední inspekce (1998) výrazně nezlepšily. Prostory pro ubytování byly v době kontroly velmi stísněné a z hlediska výchovně-vzdělávacích potřeb dětí čtyř rodinných skupin nedostatečné. Obytné části jednotlivých skupin nelze oddělit, takže vždy dvě skupiny sdílely společné pochodí. Velké ložnice neposkytovaly dětem žádnou intimitu, dvě z nich sloužily jako obývací pokoj pro celou rodinnou skupinu a k průchodu do společné koupelny. Přes snahu ředitele o úpravu velkých vícelůžkových ložnic na menší (realizováno zatím u dvou rodinných skupin) zůstává problémem zejména naprostý nedostatek soukromí dětí. Nově přebudované ložnice jsou natolik malé, že se do nich kromě postelí nevejde nábytek k uložení ošacení a osobního majetku dětí. Materiálně-technické zabezpečení mimoškolní činnosti bylo nedostatečné, chyběla širší nabídka her, knih, časopisů, děti neměly k dispozici počítače a kuchyňky s domácími spotřebiči. Zajištěn byl pouze základní sortiment sportovních potřeb.

I když v platném vnitřním řádu byla práva dětí deklarována v zákonném rozsahu, některá práva dětí (právo na plné přímé zaopatření v oblasti kapesného, právo na udržování kontaktu s osobami odpovědnými za výchovu za podmínek stanovených zákonem, právo opustit samostatně se souhlasem pedagogického pracovníka zařízení za účelem vycházky, pokud se jedná o dítě starší 7 let věku) byla v praxi omezována nebo porušována. Systém vzdělávání a výchovy byl postaven na upřednostňování represe před pozitivní motivací. Děti neměly nedostatek soukromí, byly stále pohromadě v rámci skupiny nebo více skupin. Jejich možnost individuálně se projevit byla potlačována. Mimoškolní činnost probíhala vesměs společně a řízeně. Její pestrost závisela na denním hodnocení dítěte. Uplatňovaný systém hodnocení byl represivní, vedl k účelovému chování dětí a nepodporoval rozvoj dětské osobnosti. Odpolední příprava dětí na výuku nebyla promyšlená a efektivní. Děti nebyly vedeny k smysluplnému využívání volného času. Na úkor volného času prováděly, ve značné míře, úklidové práce, protože zařízení nezaměstnávalo ve sledovaném období uklízečku. Rozvoj osobnosti dětí nebyl v kontrolovaném období prioritou, tou byla především kázeň dětí, respektování pravidel a plnění úkolů. Kvalitu vzájemných vztahů (interakci a komunikaci) ovlivňovaly tendence k jednosměrně autoritativní formě komunikace s dětmi.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Antonín Grulich	Mgr. Antonín Grulich v. r.
Členové týmu	Mgr. Ludmila Konopková	Mgr. Ludmila Konopková v. r.
	Mgr. Věra Nosková	Mgr. Věra Nosková v. r.
	Stanislava Krčková Ing. Václav Zeman	

V Prostějově dne 15. června 2004

Datum a podpis ředitele školského zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2. července 2004

Razítko

Ředitel školského zařízení, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školské zařízení

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jiří Košař, ředitel školského zařízení	Mgr. Jiří Košař v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Olomoucký inspektorát, pracoviště Prostějov, Západní 72, 796 04 Prostějov. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrá
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: MŠMT ČR	2004-07-19	m3-1189/04-05003

Připomínky ředitele školského zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly podány.